Vijenac, 20.10.2022, str. 25, A3

Evidencijski broj / Article ID: 20259767
Vrsta novine / Frequency: Dvotjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

SIMON STEPHENS, *SVJETLO PADA*, RED. JANUSZ KICA, ZKM, 7. LISTOPADA

Kontemplacija o smislu života

PIŠE **GEA VLAHOVIĆ**

Snimio MARKO ERCEGOVIĆ

Stephens suvremenost promatra iz točno određene geografske i socijalne perspektive

Koristeći se kazalištem kao dijaloškim okvirom za metaforičko izvođačko istraživanje različitih aspekata suvremenosti, britanski dramatičar Simon Stephens (1971) stvorio je pozamašan opus od četrdesetak drama i kazališnih adaptacija, koje su mu među ostalim donijele nagrade *Olivier* i *Tony* i status jednog od najcjenjenijih i najčešće izvođenih dramskih pisaca u toj zemlji. Omiljen i postavljan i u SAD-u i u Europi, a osobito u Njemačkoj, Simon Stephens dosad je ipak nekako uspio ostati skriven od hrvatske publike, koja ga je dobila priliku upoznati tek s jednim od njegovih novijih komada, *Svjetlo pada*, premijerno postavljenim 7. listopada u Zagrebačkom kazalištu mladih. Tekst napisan 2019. po narudžbi za manchesterski Royal Exchange Theatre osobni je izbor redatelja Janusza Kice, koji je u tome rukopisu i njegovu dramskom kapitalu prepoznao dramaturške, tematske i scenske mogućnosti koje odgovaraju njegovu autorskom senzibilitetu, sklonu eksperimentu s formom.

Stephens suvremenost promatra iz točno određene geografske, socijalne i gospodarske perspektive (provincijski, industrijski, društveno i politički podijeljen i osiromašen sjever Engleske), no fokus na emocionalne odnose, traumatična iskustva i razne društvene aberacije čini njegove drame univerzalnima. Takav je komad i *Svjetlo pada*, u kojemu se bavi fragmentiranošću društva kroz priču o otuđenoj obitelji koju majčina smrt ujedinjuje u suočavanju s neočekivanom tragedijom.

Genijalnost Stephensove imaginacije očituje se već u ideji da najveći dio radnje smjesti unutar jednog mikrobljeska svijesti u trenutku umiranja, u kojemu njegova junakinja Christine, sredovječna alkoholičarka, supruga i majka troje djece, dok pada pokošena moždanim udarom, jasno vidi živote svoje obitelji – a kroz to i čitav svoj i njihov svijet jednoga trenutka u vremenu (ponedjeljak, poslijepodne u veljači, 16:48) – prije negoli je usisa mrak nepostojanja. Odličnom se pokazala Kicina odluka da tu ulogu povjeri Doris Šarić-Kukuljica koja je, kombinirajući melankolični patos i šarmantnu zbunjenost, posrnulu kućanicu iz britanske niže srednje klase realizirala kao sofisticirano iznijansiran, realističan lik osobe koja je svjesna svojih pogrešaka, i koja – rezignirano, ali donekle i s humornim odmakom – prihvaća svoju sudbinu. Predstava je od početka postavljena kao fragmentiran i fluidan, ali strogo kontroliran mozaik, koji od gledatelja zahtijeva koncentraciju i maštu. Otvara je Christinin monolog koji Doris Šarić-Kukuljica iznosi izravnim obraćanjem publici u sadašnjem trenutku, u kojemu je njezin lik već mrtav – ono o čemu priča već se dogodilo.

Kao što će nam sama ispričati, Christine umire točno u času dok u odjelu za pića lokalnog supermarketa pruža ruku kako bi dohvatila bocu votke nakon devet mjeseci apstinencije. Neizbježnost njezine smrti označava iznenadni pljusak iz dotad vedra neba – kiša i svjetlost padaju s neba bez oblaka, što će biti motiv koji se kontinuirano ponavlja. Radnja je trenutačno izmaknuta iz realnosti i pozornicu poput oluje iznenada premrežuju mjehurići odvojenih mikrokozmosa čiji se zapleti u istome beskrajnom trenutku Christinina umiranja odvijaju na četiri različite lokacije. Ljupkoj elegičnosti njezina solilokvija na praznoj sceni kontrapunktirana je životnost bez radosti svih ostalih članova njezine obitelji, uhvaćenih u vremenu u kojemu još ne znaju da se već dogodilo ono što će im zauvijek promijeniti živote.

Svi su emocionalno disfunkcionalni i sve ih nalazimo u nekom trenutku kompromitiranosti. Najstarija kći Jess (Lucija Šerbedžija) ponovo se budi mamurna uz nepoznatoga muškarca (Ugo Korani). Sin Steven (Vedran Živolić) dok mu umire majka prolijeva žuč nezadovoljstva vlastitim životom dečku Andyju (Adrian Pezdirc). Najmlađa kći Ashe (Mia Melcher) već je neuspješno pokušala samoubojstvo. Upravo joj na vrata dolazi bivši partner, narkoman Joe (Ivan Pašalić), otac njezina djeteta. Dok Christinin mozak preplavljuje krv, njezin je suprug Bernard (Sreten Mokrović) na službenome putu i upravo u nekom pubu s ljubavnicom Michaelom (Nataša Dangubić) iščekuje da im se pridruži njezina prijateljica Emma (Petra Svrtan) kako bi se upustili u seks u troje.

Svaka je od tih dramskih sličica drukčijeg emocionalnog naboja, svaka ima kompleksan kontekst i vrlo plastične, realistične protagoniste. Čitava se predstava gradi kaleidoskopski, isključivo kroz glumačke interakcije, dijalošku razmjenu, govor tijela, bez ikakvih scenskih rekvizita, bez ukrasa: Kica je na pozornicu stavio samo glumce i izrežirao im tijela i govor. Dok Christine oko njih kruži poput duha, istodobno i mrtva i živa, svi protagonisti drame grčevito traže rješenja svojih problema, koji će odreda postati posve beznačajni onog časa kada saznaju za njezinu smrt.

Apsolutna kulminacija predstave je njezin kraj, domišljato izrežiran i odigran prizor u kojemu glumci ulaze u niz interakcija i dijaloških razmjena koje se kontekstualno odvijaju u kući u vrijeme uoči pogreba, pritom se gotovo uopće ne koristeći tijelom – sve to rade posjednuti *en face* prema publici u ravnome redu, koristeći se samo glavom, izrazima lica i govorom.

Egzistencijalistička kontemplacija o smislu života *Svjetlo pada* u osnovi je ozbiljna socijalna drama, sentimentalna oda otpornosti i snazi nuklearne obitelji i, u ovoj inscenaciji, svakako dobar izbor za upoznavanje sa Simonom Stephensom.

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr